

Posudek disertační práce

Autor: Andreu Bauçà i Sastre

La diátesis en las lenguas románicas: Estructuras y tipología (Diateze v románských jazycích: struktury a typologie)

Autor sám si vymezil cíle práce jako novou definici diateze, její lingvistickou a terminologickou systematizaci a překonání roztržitého dosavadního pojetí této otázky v odborné literatuře. Zároveň definoval možné aplikace své práce – jeho závěry mají posloužit jako nástroj pro analýzu jazykových struktur, pro typologickou klasifikaci jazyků i pro studium jazykové změny. Před vlastním zhodnocením práce ráda konstatuji, že se mu tyto cíle podařilo naplnit.

Disertační práce je i přes komplexní pojetí dané problematiky a kombinaci synchronního a diachronního přístupu velmi přehledně strukturována – autorovi se podařilo nejen doložit dosavadní nejednotný výklad dané problematiky v terminologickém přehledu (zejména tabulka na str. 26 – 29), ale ke každému oddílu práce je připojeno přesvědčivé shrnutí vlastní koncepce zkoumané problematiky a výklad a zdůvodnění navrhaných terminologických inovací. Oddíl *Adecuación terminológica* skutečně zpřesňuje pohled na danou problematiku a vytvářejí rámec pro další zkoumání, nejen pro autorem navržené “aplikace”.

Závěry práce jsou podloženy nejen hlubokou znalostí odborné literatury k dané problematice, ale i rozsahem zkoumaných jazyků: vedle španělštiny, která stojí v centru autorovy pozornosti, se autor opírá i o další románské a indoevropské jazyky a jejich varianty, z dalších jazyků bere v úvahu baskičtinu. Mezi uváděnými typy konstrukcí mne zaujaly zejména příklady 171 – 173, kde ve španělštině převažují slovesa ve složeném perfektu (*La puerta se ha cerrado ...*). Je to náhoda nebo to byl autorův záměr?

Vysoce hodnotím rovněž sevřenost a přehlednost práce, která se mj. projevuje i značným počtem poznámek pod čarou (87). Tyto poznámky často nepřinášejí jen sekundární informace a odkazy, ale představují do určité míry “paralelní výklad” a uvádějí řadu zajímavých zjištění (např. poznámka 75, str. 170, poznámka 81, str. 182, ale i další). Přes autorovu snahu o co nepřesnější a nejkoherentnější výklad se mi však poměrně obsáhlé vysvětlení pojmu valence (zejména str. 33 – 38) jeví z hlediska adresáta textu jako nadbytečné, protože do značné míry opakuje obecně známé skutečnosti; pro případnou publikaci práce by je bylo podle mého názoru možné výrazně zredukovat a kondenzovat.

Typické rysy diateze tak, jak je Andreu Bauçà i Sastre vymezil, jsou přehledně představeny v tabulce na str. 183 – 185, doprovázené přehledným vysvětlením jednotlivých aspektů. Jednotlivé “aplikace” vymezené autorem v šesté kapitole práce jsou přesvědčivé. Autor sám jako nejdůležitější možnosti využití vymezil tři: nástroj pro analýzu jazykových struktur nejen v románských jazycích, nástroj pro typologickou klasifikaci jazyků a prostředek pro studium jazykové změny. Jak už bylo řečeno, zastávám názor, že autorovy závěry mohou být přínosné i

pro další směry zkoumání, např. pro kontrastivní studium jazyků, zejména při analýze polarity diskurzu. Domnívám proto se, že nejen z tohoto důvodu by disertace měla být publikována v plném rozsahu a že s podněty v ní obsaženými by se měla seznámit co nejširší odborná veřejnost.

Závěr:

Andreu Bauça i Sastre vytvořil velmi zdařilou disertaci. Jde o práci vyzrálého lingvisty, v níž prokázal širokou lingvistickou a metodologickou erudici (ráda konstatuji, že nenechal svést ke slepému kopírování anglosaských ani jiných schémat a vytvořil si vlastní východisko pro analýzu románských jazyků), schopnost pracovat s jazykovým materiálem, své závěry náležitě podložit a otevřít prostor pro další bádání. Ze všech těchto důvodů jeho disertační práci ráda doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. 8. 2010

Prof. PhDr. Jana Králová, CSc.
oponentka